

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

כ"ז טבת תשע"ט 1255 (שנה כד) נושא השבוע: שנה מעוברת

החפסרה: "כח אמרי"
(יחזקאל כח)

פרישת וארא - שיבת מברכי

ראש חודש שבט יחול א"ה ביום שני מולדו ביום ראשון בשעה 11:13 ו-14 חלקים

"יקחו עמם את יוכבד דודתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה" (ו, כ)

מובא בגמרא סוטה (יב ע"ב) אותה שנה שנולד משה רבינו שנה מעוברת היתה, ונולד ב-ז' אדר א' [ויש חולקים] ונפטר ב-ז' באדר של שנה רגילה. ומנהג חסידים ואנשי מעשה לצום ביום זה לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תפילה ותשובה מביאה כפרה שלמה לכל ישראל. (ספר התודעה)
וכיוון שמשה רבינו נפטר לסוף מאה ועשרים שנה והקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ומחודש לחודש (גמ' סוטה יג ע"ב) ואם נולד באדר א' ונפטר באדר נתמלאו ימיו (מגילת תענית עם פירוש אשל לרה"ג אברהם אליהו) [אך להלכה אנו עושים גם ב-ז' באדר א' וגם ב-ז' אדר ב']. (חזון עובדיה פורים עמ' לב)

זכות סידרא בבא סאלי שהביאה לחזרה בתשובה (מפי בעל המעשה יהודה אוזון אשדוד)

לפני 4 שנים קיבלתי על עצמי לערוך כל שנה הילולא עם מוזמנים רבים וסעודת מצווה לכבוד הצדיק רבי ישראל אבוהצירא זצוק"ל, אע"פ שלא שמרתי תורה ומצוות. בשנה הראשונה הגיעו 100 מוזמנים והיתה שמחה גדולה, התחזקתי מעט אבל עדיין לא שמרתי שבת וכך היה גם בשנה השנייה.

בשנה השלישית [שנה שעברה] ערכתי את ההילולא ביום חמישי ב' בשבט תשע"ח [כי ד' בשבט חל בשבת] באולם ב"כ לעולי בבל רח' הצבי 3 אזור ב' אשדוד. טרחתי מאוד לבדי עד כלות כוחותי עבור ההילולא, קיבלתי שתיה חריפה שלא בדרך היתר עבור האירוע אך ליבי מנע ממני להשתמש במשקה והלכתי וקניתי שתיה חריפה ב- 3,000 ש. הפעם הגיעו 120 אנשים בתוכם הרב מאיר מויאל ראש ישיבת "זוהר התורה" אזור ח' אשדוד. השמחה היתה ממש גדולה לפתע בשעה 10:00 בלילה בשיא ההילולא נהיתה הפסקת חשמל בכל האזור עקב מזג האוויר הגשום שלווה ברוחות עזות. נכנסתי ללחץ גדול והתקשרתי לחברת חשמל שאמרו לי: "אדוני, החשמל יחזור רק ב- 4:00 לפנות בוקר". הייתי בצער גדול, ישבנו 20 דקות בחושך וחששתי שהערב יגיע לסיומו, יצאתי החוצה כשדמעות בעיני וביקשתי בכל ליבי "בבקשה בבא סאלי תחזיר את החשמל", ולפתע ראיתי שהאור חזר להאיר את בית הכנסת כשבכל השכונה חשוך, התחלתי לבכות משמחה והרגשתי שהצדיק הגיע להילולא. המשכנו עד 4:00 לפנות בוקר בשמחה גדולה, וכשסיימנו עדיין החשמל לא חזר לאזור.

זכות אותו הנס חזרתי בתשובה שלמה ואני שומר שבת כהלכתה ואת כל המצוות וקובע עיתים לתורה כי ראיתי עין בעין את ישועת הצדיק.

מעשה שהיה

בת מצווה

שמ' נאוזה, אני בת 12 ומתגוררת בחיפה, תמיד נחשבתי לילדה שלא מתאים לה לדבר עם כל אחת. התייחסתי בזלזול לבנות שבאו מבתיים פחות עשירים מהבית שלי כאילו שזה עניין בעל ערך שיש להתגאות בו וכאלו שזה תלוי בי.

העלון מוקדש לעילוי נשמת אברהם כהן בן שושנה שהשבוע פקודת חודשו ת.נ.צ.ב.ה

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעלי"ט 8:42-8:43

כניסת שבת: 4:30 יציאת שבת: 5:22 יציאת ש"ס ר"ת: 5:53

מועדים לגר' יוסף סי' א' ס"ה) ולאשכנזים: בחודש אדר א' ולכתחילה להחמיר לעשות גם באדר ב' (הרמ"א ס', משנ"ב ס"ק מז, נטע גבריאל ס').

יב. אם יום הפטירה של אביו או אימו היה באדר א' של שנה מעוברת הרי השנה שהיא מעוברת יום ה"אזכרה" ותענית אביו ואימו [לנוהגים כן] יהיה באדר א', ואם יום הפטירה היה באדר ב', יום האזכרה בשנה מעוברת יהיה באדר ב' (הרמ"א סי' תקס"א סי' ק"ז, יו"ד סי' תב הרמ"א סי' כ"ב, וס"ק סי' ק"ז, משנ"ב פ"ק מללח סי' תקפ"ח ס"ז, חז"ע אכלות לגר' יוסף ח"ג עמ' רכט).

יג. אם יום הפטירה של אביו או אימו או נפטר אחר היה בחודש אחר כגון: תשרי, טבת, ניסן וכדו' בשנה רגילה הרי השנה שהיא מעוברת יום האזכרה יהיה באותו חודש היינו לתשרי - תשרי, לטבת - טבת, לניסן - ניסן וכו' (ד.ע.).

יום ה"אזכרה" (ה"אהרצייט") למי שנפטר בתוך שנה

יד. מי שמת לו אביו או אימו בשנה שעברה [תשל"ח] כגון ב-ט"ו באב והשנה שהיא מעוברת [תשל"ט] עיקר יום ה"אזכרה" של השנה הוא ביום ט"ו באב [תשל"ט] שהיא יום המיתה [אע"פ שיוצא 13 חודשים] אף על פי שהאבלות מסתיימת בסיום 12 חודש היינו ב-ט"ו תמוז [תשל"ט]. ואם אפשר טוב שיעשה את האזכרה והלימוד בשניהם ב-ט"ו בתמוז ו-ט"ו באב (ש"ס רב פעלים ח"ד ח"אור"ח סי' מא, ש"ס פ"ק מללח סי' ח' אור"ח סי' לח עמ' ק"ב, חז"ע אכלות ס' עמ' רל"א, פני כבוד לגר' גולדברג סי' לט ס"ל, גשר החיים ח"א סי' לב ס"ט).

ולעניין קדיש אבואם בכל מקרה מסיימים בסוף חודש ה-12 (ש"ס רב פעלים ס').

טו. מי שמת בשנה מעוברת כגון: כ"ב אדר א' והשנה שאחריה היא שנה פשוטה [תש"פ] עיקר יום ה"אזכרה" של השנה הוא ביום כ"ב אדר, אע"פ שהאבלות מסתיימת בסיום 12 חודש דהיינו כ"ב שבט, ואם אפשר טוב שיעשה "אזכרה" ולימוד בשניהם (ע"פ חז"ע ס', תורת מועדים סי' א' ס"ו).

טז. מי שנפטר ביום ל אדר א' השנה [תשל"ט] יש לעשות יום זיכרון לפקודת השנה ביום ל' שבט (תורת מועדים סי' א' ס"ו)

יז. מי שמת לו אביו או אימו בשנה שעברה [תשל"ח] בחודש אדר והשנה שהיא מעוברת [תשל"ט] עיקר יום ה"אזכרה" של השנה היא אדר ב' (ד.ע. ע"פ חז"ע אכלות ח"ג עמ' רל"א) והטעם לכן שחודש אדר ב' הוא החודש העיקרי לעניין יום הזכרון (תורת מועדים סי' א' ס"ה ע"פ ש"ס אור"ח סי' תקס"א סי' מ"מ האבלות מסתיימת בסיום 12 חודש היינו באדר א', ואם אפשר טוב שיעשה אזכרה ולימוד בשניהם [אדר א' ואדר ב'] (ע"פ חז"ע ס', גשר החיים ס' ס"ו).

יח. לעניין "11 חודש" בתוך שנה לפטירה הדין כן אפילו שהשנה מעוברת סופרים רק 11 חודש לעניין "11 חודש" (נטע גבריאל פורים סי' יג ס"ה).

בר מצוה

יט. מי שנולד בשנה מעוברת בחודש אדר א' ושנת הגיעו לבר מצוה גם היא מעוברת [כגון: השנה תשל"ט] נעשה בר מצוה בחודש אדר א' (משנ"ב סי' נה ס"ק מג, כה"ס ס"ק נט ילקו"י סי' נה ס"ד) וכן אם נולד באדר ב', השנה נעשה בר מצוה בחודש אדר ב' (ס').

כ. מי שנולד בחודש אדר בשנה רגילה והשנה ימלאו לו 13 שנים, נעשה בר מצוה רק בחודש אדר ב' (הרמ"א סי' נה ס"י, כה"ס ס"ק נט) הטעם: כי חודש אדר ב' הוא החודש העיקרי וחודש אדר א' אינו אלא תוספת בלבד לשנה המעוברת (משנ"ב ס"ק מה, ילקו"י סי' נה ס"ד).

כא. מי שנולד ביום ל' שבט בשנה רגילה ושנת הגיעו למצוות השנה שהיא מעוברת, נכון להחמיר לעניין חיובו ביום ל' שבט כמילא מיום ל' שבט ולעניין צירופו למניין נכון להחמיר להמתין עד ליום א' דר"ח אדר ב' (הלכה נכונה לגר' יוסף סי' נה ס"כ, ילקו"י ס').

הטעם: ספק אם דנים את "ל' שבט" כיום בחודש שבט וממילא בשנה מעוברת הבר מצוה ב- "ל' שבט" או דנים אותו כ- א' דר"ח אדר. כיום בחודש אדר שידוע בשנה מעוברת כאדר ב' וממילא הבר מצוה יהיה ב- א' דר"ח אדר ב'. (תורת מועדים סי' א' ס"ז).

כב. מי שנולד בניסן בשנה רגילה והשנה ימלאו לו 13 שנה שהיא שנה מעוברת, נעשה בר מצוה רק בחודש ניסן [תשל"ט] (ש"ס סי' נה ס"ט ילקו"י ס').

כג. מי שנולד בשנה מעוברת ביום ל' אדר א' [שהוא א' דר"ח אדר ב'], ושנת הגיעו למצוות היא שנה רגילה, הרי הוא נעשה בר מצוה ביום ל' שבט [שהוא יום א' דר"ח אדר] (תורת מועדים ס' ס"ז).

סידרה בת ארבע שעורים לציבור הרחב **במושב בית עזרא** בנושא: "קדושת הבית היהודי" בהשקפה ובהלכה בכל יום ראשון ב- 8:30 בערב עם הרב חיים רבי שליט"א בבי"כ עזרא הסופר רח' התמר *עזרת הנשים פתוחה

שיעור לגברים באשדוד בנושא: "קדושת הבית היהודי" בכל יום רביעי ב- 8:15 בערב עם הרב יצחק משענה שליט"א בבי"כ לב יצחק רח' ציזלינג 9 אזור ו *ב- 9:30 תפילת ערבית

מעולם לא סידרתי את החדר שלי, לא ערכתי קניות... היתה לנו עובדת שעשתה את הכול. יכולתי להמשיך לגדול כך ומי יודע מה היה יוצא ממני, אך מה שגרם לשינוי אצלי היתה מסיבת בת המצווה שלי כבר בגיל 11 דיברתי הרבה עם חברותי בנידון, בשכונת שלנו היתה מן "תחרות" בת-מצוה שכל אחת טוענת שבת-המצווה שלה היא הכי הכי, התחרות הזאת גרמה למריבות וסכסוכים קנאה ומתח... אני כבר הכנתי את אימי כי אני רוצה בת מצווה מיוחדת במינה, אך הבעיה שאני בעצמי לא ידעתי מה אני רוצה, כל האמנויות נראו לי מיושנות וכל תכנית תינוקית. אימי אמרה שאם אמשיך כך אף אחת לא תרצה להפיק לי את האירוע כי כבר יצא לי שם של ילדה מפונקת שפוסלת הכול. כמה ימים חלפּו, יום אחד שמעתי את אימי משוחחת עם אמרגנית ידועה בשם רננה שהייתה מפיקה אירועי ענק ולא של בת מצווה, אך אימי הפעילה קשרים רבים שתסכים להיפגש אתנו, איכשהו היא השתכנעה.

הפגישה התקיימה במשרדה המפואר, היא הציעה כמה רעיונות, בתחילה הקשבתי אבל גם את הרעיונות שהיא הציעה פסלתי מיד. היא קמה ואמרה: "צאו מהמשרד הזה ואל תחזרו אליו לעולם". היינו המומות, "אל תכריחי אותי להפיק אירוע לילדה הבעייתית שלך" אמרה לאימא. "איך את מדברת על הבת שלי?" כעסה אימי, "מברור שערכתי אני יודעת שגם את חושבת בדיוק אותו דבר, אף אחת לא רוצה להפיק לכם אירוע בגלל הילדה המפונקת שלכם, תתמודדו איתה לבד". התחלנו לבכות ואז היא התרככה ופנתה אלי: "אני פונה אליך בפעם האחרונה, אם את רוצה אירוע מרשים, תקשיבי לי ואל תתני לי שום הוראות, אם לא תמצאי מישהי אחרת שתפיק את האירוע שלך". "בסדר, אני, מתנצלת אשמע בקולך" אמרתי, היא הביטה בי ואמרה: "מהרגע הזה את הולכת אחרי, יחד נתכנן את המסיבה שלך, היא פתחה את היומן ואמרה: "בואי מחרתיים בשעה 2:00 לבד, אנחנו כבר נסתדר". נפגשתי איתה כעבור יומיים, היא שאלה אותי שאלות רבות על עצמי ועל המצב החברתי שלי ואז אמרה: "את רוצה אירוע מיוחד במינו, תני לי לחשוב יום יומיים ונמצא רעיון". כשנפגשנו היא אמרה שעליה לבקר ביקור דחוף בבית חולים ואם אהיה מעוניינת להתלוות אליה. הסכמתי ונסענו לבית החולים שניידר, היא הסבירה לי שהיא מתנדבת במחלקת ילדים ומחלקת להם בלונים.

כשהגענו לשם ראיתי ילדים וילדות בכל הגילאים, הייתי המומה. רננה הוציאה בלון והחלה לנפח ולקפל אותו בצורה מקצועית. הילדים התאספו סביבה, ניכר שהם מכירים אותה ואוהבים אותה מאוד. בלי לשים לב התחלתי לעזור לה והפכתי לאמנית בלונים. ואז היא לחשה לי שאגש לילדה שישבה בכיסא הגלגלים, ניגשתי אליה וברכתי אותה לשלום, "למה את לא עם כולם?" שאלתי, "לא רוצה" היא ענתה בקול עצוב, "מה שמך?", "קוראים לי אסתר", "ובת כמה את?", "בת 11.5". "בדיוק בגיל שלי" השבתי והגשתי לה כתר מיוחד מבלונים שזורים בפרחים, היא סיפרה לי על עצמה ועל הסבל הרב שהיא עוברת מזה שנתיים. "עז מתי את כאן?", "עז שאבריא", השיבה "אפשר לבקר אותך?", "בסדר", נפרדתי ממנה לשלום ויצאנו משם. "מה זה הדבר הזה?" שאלתי את רננה, "הדבר הזה הוא העולם האמיתי, לא עולם של תסרוקות ובגדים ומריבות של נעורות, אלא עולם של חיים ומוות, כדאי לפעמים לבקר פה כדי לקבל פרופורציות". הגענו חזרה למשרדה והיא החלה להציע לי רעיונות אבל ראשי היה במקום אחר, אצל אסתר. "את לא מרוכזת" אמרה לי, "נכון, מתי את הולכת שוב לבית החולים?", "בשבוע הבא" אמרה, "אפשר להצטרף אליך?", "כן, בשמחה" השיבה.

מאותו יום הצטרפתי אליה בכל שבוע, אסתר ואני הפכנו לחברות נפש כשהיא שותפה לסודותיי ולחיי. נפגשתי עם רננה חודשים וחצי לפני תאריך בת המצווה, היא הראתה לי את התסריט של המצגת וסיפרה על האמנויות שהזמינה... ועל הבגדים שיש לתפור.... אך לא הקשבתי. "רננה.... אני לא יודעת מה לומר לך אבל כל זה לא נראה לי.... את הבאת אותי

לבית חולים שניידר, שם ראיתי עולם שלא הכרתי ואז פגשתי את אסתר, אני כל כך אוהבת אותה ולא רוצה שתמות...". אמרתי והתחלתי לבכות, "אני לא רוצה אולם ולא עיצוב ואמנויות מיוחדות, אני רוצה לערוך את מסיבת בת המצווה שלי יחד עם אסתר שהיא בגיל שלי", רננה קמה וחיבקה אותי ושתינו בכינו יחד. את בת המצווה ערכתי באולם של בית חולים שניידר, זה לא היה פשוט. הורי נבהלו בתחילה ואחר כך הבינו מה עבר עלי ושמחו מאד. חגגתי ביחד עם אסתר מסיבת בת מצווה בלי רעש וצלצולים ואת הסכום העצום שהורי תכננו עבורי החלטתי לתרום למחלקת הילדים בשניידר... אסתר ואני הכנו תוכנית ושרנו יחד בלווי כלי נגינה.

כיום כמעט שנה אחרי, אני יודעת שמסיבת בת המצווה הזו שינתה את חיי לחלוטין, מילדה מפונקת ועצלנית הפכתי לילדה בוגרת ובעלת תוכן. קיבלתי הרבה מתנות אבל המתנה הכי גדולה שקבלתי היא אסתר ואני מתפללת בכל לב שהיא תתרפא ותצטרף לביקורים הקבועים שלי שם.....

פִּינֵת ההלכה

א. כל מס' שנים [כ-3 שנים] מעברים את השנה ע"י שמוסיפים עוד חודש לשנה ועושים שני חודשי אדר א ו-ב (המכונים זמנים הל' קידוש החודש פ"א, תורת מועדים פורים סי' א ס"ז). הטעם: סיבוב שנת חמה 365 יום וסיבוב שנת לבנה 354, סה"כ כ-11 יום הפרש מאחר והלוח העברי הולך ע"פ הירח ומצד שני חגי השנה צמודים לעונות השנה לכן כדי שהחגים לא ינועו בין עונות השנה מוסיפים כל כ-3 שנים חודש שמשווה בין הלבנה לחמה (הקטנים מספרים- צנחני עמ' 115-113).

ב. נחלקו הפוסקים איזה חודש אדר הוא העיקרי אדר א' או ב' ולהלכה פסקו שחודש אדר ב' הוא החודש העיקרי לכל הדינים וההלכות של חודש אדר, ולכן שבת זכור, צום תענית אסתר, חג פורים ושושן פורים וכו' מקיימים באדר ב' (ש"ע סי' תל"א ס"א, כה"ח ס"ק א, תורת מועדים ס').

ג. בשנה מעוברת, במוסף של ראש חודש ב' "עמידה" מוסיפים "ולכפרת פשע" [ואם שכח אינו חוזר] המנהג לאומרו רק עד ראש חודש אדר ב', אבל מניסן והלאה לא אומרים יותר (ולקו"י תפילה כ"ד ע"ג עמ' תקלט ס"ס ע"פ הכסף"ל עובדיה יוסף זצוק"ל, נטע גביאל פ"ג ס"ח). [ויש עוד מנהגים בזה (משנ"צ סי' תכ"ג ס"ו)]

הטעם: לאמירת "ולכפרת פשע" במוסף של ראש חודש הוא שכן בעמידה מזכירים 12 לשונות כנגד 12 חודשי השנה "אלוקינו ואלקי אבותינו חדש את החודש הזה לטובה-1 לברכה-2 וכו' וכנגד החודש ה-13 שהוא חודש העיבור מוסיפים "ולכפרת פשע" (פרמ"ג סי' תכ"ג מ"ז ס"ק ב, ולקו"י פ"א).

ד. כשמבדילים את חודש אדר ראשון יאמר "אדר ראשון" ולא "אדר" וכו' ל אדר שני יאמר "אדר שני" (ש"ך יו"ד סי' רב ס"ק יז, מג"א סי' תכ"ז ס"ק א, משנ"צ ס"ק ג, כה"ח ס"ק ד, נטע גביאל פורים ס"ס ז).

ז באדר

ה. מנהג חסידים ואנשי מעשה לצום ביום ז' באדר שהוא יום פטירת משה רבינו (ש"ע סי' תקפ"א-ב) והשנה שהיא מעוברת יש נוהגים לצום ב- ז' אדר א' ויש ב- ז' אדר ב', ויותר טוב לצום ב- ז' אדר ב' (עיין ש"ע סי' תקפ"א ס"ז, חזו"ע פורים עמ' לז, פסקי תשובות סי' תקנ"ב ס"ק ז).

יש נוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר ומנהג יפה הוא, והשנה יעשו הלימוד בליל ז' אדר ב' וטוב לעשות גם ב- ז' אדר א' (כה"ח סי' תקפ"א ס"ק כג, חזו"ע פורים ס"ס).

פורים קטן

ו. נוהגים כמה ענייני שמחה ביום י"ד וט"ו לחודש אדר א' וימים אלו נקראים "פורים קטן" (משנ"צ סי' תל"א ס"ק א).

ז. אין אומרים ויודי ונפילת אפיים בתפילות שבימי י"ד ו- ט"ו של אדר א' (ש"ע סי' תל"א ס"א) וכן במנחה של ערב ימים אלו (כה"ח ס"ס ג).

ח. אסור להתענות ב- י"ד ו- ט"ו באדר א' וכן אסור להספיד אדם שנפטר (ש"ע ס"ס) אבל תלימוד חכמים מותר להספידו רק בשעת הלוייתו (תורת מועדים ס"ח ע"פ ש"ע יו"ד סי' ת"א ס"ה).

ט. נכון לנהוג בימים אלו מקצת משתה ושמחה ב- י"ד לשאר ערים ו- ט"ו בירושלים (הכ"ח ס"ס חזו"ע פורים עמ' רט) כגון: לעשות מסיבה עם שירים ודברי תורה (חזו"ע ס"ס עמ' ר"א).

י. מותר לעשות מלאכה בימים אלו כרגיל (כה"ח ס"ק ו, תורת מועדים ס"ס).

יום ה"אזכרה" (ה"אהרצייט") למי שנפטר לפני מס' שנים

יא. אם יום הפטירה של אביו או אימו היה באדר של שנה רגילה הרי השנה שהיא מעוברת יום ה"אזכרה" ותענית אביו ואימו [לנוהגים כן] יהיה לספרדים: בחודש אדר ב' (ש"ע סי' תקפ"א ס"א, תורת